

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD:

Om du är noggrann och exakt är det enkelt. Arbetet med stämjärnet kräver övning.

TIDSÅTGÅNG:

Cirka 2 dagar för det antal brädor vi använt här.

PRIS:

Cirka 2 000 kronor för det antal brädor vi använt här.

TIPS

En färgrik värld. Det är inte nödvändigt men mycket festligt att måla brädorna i glada färger. Här har vi använt ett oljebaserat, transparent träskydd som färgsatts av färghandlaren

Bygga med magiska

brädor

Med två enkla typer av brädor kan barnen själva bygga hus, båtar, flygplan och allt vad de kan skapa med hjälp av fantasin. Det enda du som vuxen skall göra är att ställa i ordning brädorna.

För oss vuxna, som inte längre är lika fantasifulla som barnen, ser det kanske mest ut som en vanlig brädhög. I barnens glada värld är det i stället en magisk hög med vars hjälp de kan trolla fram spännande byggnadsverk. Den ena dagen en lekstuga med takterrass, den andra ett flygplan, en godisbutik eller kanske ett sjörövarskepp.

Barnen behöver två typer av brädor av olika längd – byggbrädor och golvbrädor. Byggbrädorna är de man bygger väggar och liknande av, medan golvbrädorna t.ex. kan fungera som golv eller tak. Man kan välja vilka dimensioner man vill, hyvlade eller ohyvlade brädor, dyra eller billiga. De skall dock vara av rimligt god kvalitet och får inte vara så tunga att de blir svåra att hantera för barnen. Vi har valt 22 x 120 mm panelbrädor av gran, hyvlade på ena sidan och båda kanterna. Den andra sidan är ohyvlad, så den ger vi en omgång med slippapper för att få bort de värsta stickorna. Eftersom alla brädorna måste vara lika tjocka och lika breda och inte får ha sneda kanter, plockar vi ut dem en och en på byggmarknaden. Vi väljer lämpliga längder så att spillet reduceras till ett minimum.

När barnen väl har förstått systemet med de magiska brädorna går det fort. Då skall det byggas, byggas till och byggas om i ett kör. Det är bara en fördel om det är många som vill vara med.

Byggbrädor

För att barnen fullt ut skall kunna genomföra sina fantasifulla idéer måste de magiska brädorna tillverkas med största precision och noggrannhet.

Brädorna skall sågas i tre olika längder, och hack och spår skall sågas på bestämda avstånd och djup.

Med en god portion tålmod kan brädorna tillverkas en och en med hjälp av vinkel, fogsvans och stämjärn. Det går dock betydligt snabbare med en kapsåg. Med flera brädor ihopspända klarar sågen att exakt skära ner till det djup i brädorna som hacken skall ha.

VERKTYG

Handöverfräsen är utmärkt att göra hack och spår md. Den förs längs en rätskena, och fräsdjupet nås efter tre till fyra fräsningsar. Notfräsen har en diameter på 22 mm eller mindre.

1 Kapsågen sågar snabbt till brädorna i rätta längder. Med hjälp av en uppklossning, som höjer upp brädorna i plan med bordet under kapsågen och en "stoppkloss" kan man såga till 2-3 brädor åt gången.

2 Vassa hörn bör rundas eller sågas av. Det går snabbt när kapsågen ställs in i 45 graders vinkel och stoppklossen förs fram så att en centimeter av hörnen kapas av.

4 Cirkelsågen ställs in på 25 mm sågdjup. Man sågar ett spår längs uppmärkningen på vardera sidan och ett eller två spår däremellan.

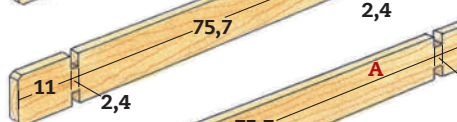
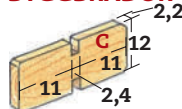
5 De sågade spåren gör det lätt att göra hacken färdiga med ett stämjärn. Ta bort träet mellan spåren och rensa upp i hackets botten.

De olika brädtyperna

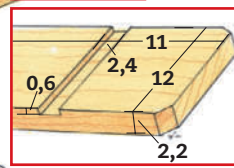
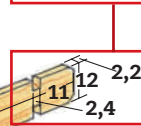
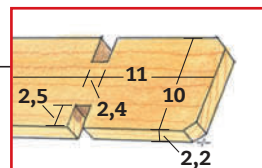
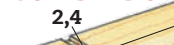
Det behövs byggbrädor i tre längder: 180,6 cm, 102,5 cm och 24,4 cm. De längsta byggbrädorna (A) har ett hack i vardera änden samt ett på mitten. De mellanlänga byggbrädorna (B) har ett hack i vardera änden, medan de kortaste byggbrädorna (C) bara har ett hack mitt på.

Golvbrädorna gör vi i två längder: 180,6 cm (D) och 102,5 cm (E). De får två respektive tre spår på brädornas hyvlade sida. Spåren har samma bredd som byggbrädornas kanter så att byggbrädorna och golvbrädorna kan fogas ihop.

BYGGBRÄDOR

GOLVBRÄDOR

3 Spänn ihop 8–10 brädor och märk upp för hacken med vinkel och blyertspenna. Märk upp hela vägen runt buntens av brädor.

6 Gör en fog på prov med de först utsågade brädorna. Kolla att hacken är så breda att brädorna kan "flätas" ihop utan att kärva och att djupet passar så att brädorna kan staplas kant i kant. Lägg märke till de avsågade hörnen.

Golvbrädor

Golvbrädorna, som också kan användas till tak eller som vågräta delar av en bänk eller en affärsskiva, har bara ett enda spår i vardera änden – och ett i mitten på de längsta brädorna.

Bredden på spåren är ett par mm bredare än en byggbräda, som således kan vila nere i spåret.

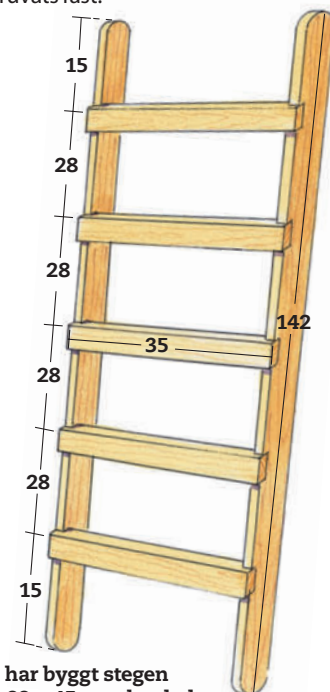
I övrigt är principen densamma som med byggbrädorna: kanterna sågas av så att barnen inte kan göra sig illa, och spåren görs med enbart kapsåg och stämjärn.

1 Spåren på undersidan av brädorna D och E är 6 mm djupa. Cirkelsågklingan ställs in på 6 mm sågdjup och sågar en rad hjälpspår innan det färdiga spåret arbetas fram med ett stämjärn.

En steg för de höga höjderna

För att kunna besöka stugans läckra "takterrass" eller skeppets kommandobrygga har vi tillverkat en enkel men stabil steg. Den är gjord av hyvlad furu. För att öka säkerheten är varje steg infällt en centimeter i vangstyckenas kanter och har limmats och skruvats fast.

Vi har byggt stegen av 22 x 45 mm hyvlad furu. Avståndet mellan stegpinnarna skall vara mer än 23 cm. Annars kan ett barnhuvud fastna.

Varje stegpinne är infälld 1 cm i vangstyckena. De har limmats och skruvats fast med 4 x 50 mm skruvar.

